

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 99 van 24 februari 2006 over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van bijzondere maatregelen voor het welzijn van de huisarbeiders bij de uitvoering van hun werk

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 28 november 2005, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, heeft de Minister van Werk het advies van de Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van bijzondere maatregelen voor het welzijn van de huisarbeiders bij de uitvoering van hun werk.

De termijn waarbinnen het advies moest verstrekt worden, was beperkt tot twee maanden.

Het ontwerp heeft tot doel om het welzijn te beschermen van de werknemers die een specifieke overeenkomst voor huisarbeid hebben zoals bedoeld in artikel 119.1 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, of die, anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten onder het gezag van een persoon en die toelating hebben verkregen om, op regelmatige wijze, huisarbeid te verrichten.

In dit kader wordt onder huisarbeid de arbeid verstaan die verricht wordt onder het gezag van een werkgever, in de woning van de huisarbeider of op elke andere door de huisarbeider gekozen plaats, zonder dat de werkgever er toezicht of rechtstreekse controle op kan uitoefenen.

Onder huisarbeider mag niet begrepen worden dat het enkel om arbeiders en arbeidsters gaat. Huisarbeid kan ook met een overeenkomst voor bedienden uitgevoerd worden.

De beschermende maatregelen lopen langsheen volgende elementen:

1. de werkgever stelt na raadpleging van zijn preventiestructuren de functies vast die in zijn onderneming in aanmerking komen voor huisarbeid;
2. hij voert voor die functies een risicoanalyse uit en stelt de gepaste preventiemaatregelen vast;
3. de werkgever zorgt ervoor dat de bevoegde preventieadviseur het lokaal waar de huisarbeider zijn thuisarbeid verricht kan bezoeken en de betrokken werknemer verleent hieraan zijn medewerking;
4. de werknemer krijgt de gepaste informatie, vorming en instructies gericht op zijn huisarbeid;
5. de werkgever mag, op basis van de risicoanalyse, afwijken van de ARAB-voorschriften, maar de bescherming van de huisarbeider moet ten minste evenwaardig zijn als die van

de andere werknemers; de voorschriften betreffende de sanitaire uitrusting worden niet toepasselijk gesteld;

6. een bijzondere aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid om contact te houden met de preventiestructuren van de werkgever, aan het gepaste karakter van de arbeidsmiddelen en een beperking van de voorraad van de stoffen of preparaten die de huisarbeider eventueel zou nodig hebben bij het uitoefenen van zijn werk.

Het Uitvoerend Bureau behandelde het ontwerp tijdens zijn vergadering van 9 december 2005 en stelde vast dat het ontwerp geen rekening houdt met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 85 die op 9 november 2005 in de Nationale Arbeidsraad was afgesloten, noch met het zijn advies nr. 1528. Alzo lopen de problematiek van telewerk en van huisarbeid door elkaar. Om deze reden besliste het bureau om de Minister om verduidelijking te vragen.

Tegelijk besliste het bureau om een commissie ad hoc te belasten met het nader onderzoek van het ontwerp en de voorbereiding van het advies. De commissie vergaderde op 16 januari 2006.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD TIJDENS ZIJN VERGADERING VAN 24 FEBRUARI 2006

Na kennisname van het antwoord van 22 december 2005 van de Minister van Werk en de diverse besprekingen, inzonderheid in de commissie ad hoc, geeft de Hoge Raad voor preventie en bescherming op het werk volgend advies:

De Raad stelt vast dat steeds meer werknemers betrokken worden bij arbeid buiten de fysieke afbakening van de onderneming waarvoor zij werken.

Uit cijfers blijkt immers dat er ruim 200.000 thuisarbeiders werkzaam zijn. De huisarbeider (maar ook de telewerker) moet hetzelfde niveau van bescherming inzake veiligheid en gezondheid genieten als de werknemers op een gelijkaardige werkpost of voor gelijkaardige activiteiten in de onderneming. Om dit gelijkwaardig beschermingsniveau te bereiken, voorziet artikel 4 van de Wet Welzijn Werknemers de mogelijkheid dat de Koning bijzondere maatregelen kan vaststellen om rekening te houden met de specifieke toestand van thuisarbeiders.

De Hoge Raad vindt het opportuun om een wettelijke regeling uit te werken zowel voor huisarbeid als voor telewerk.

De problematiek is maatschappelijk echter te belangrijk om overhaast te werk te gaan. Het ontwerp van koninklijk besluit is in zijn huidige vorm niet aangepast aan het geheel van huisarbeid en telewerk, mede omdat nog geen gevolg werd gegeven aan het advies van de Nationale Arbeidsraad tot aanpassing van de wet op de arbeidsovereenkomsten. Daardoor regelt het voorliggend koninklijk besluit slechts een deel van het telewerk en het geheel van huisarbeid.

Om deze reden vraagt de Hoge Raad om het ontwerp in zijn huidige vorm terug te trekken.

Zowel voor huisarbeid als voor telewerk is een nieuwe grondige discussie noodzakelijk. Bij die gelegenheid moet nagegaan worden of de wet op de arbeidsovereenkomsten niet moet

worden bijgestuurd. Ook de afbakening van het toepassingsgebied vergt een grondige analyse.

Verder verwijst de Hoge Raad naar de artikelsgewijze bemerkingen, zoals opgenomen in het verslag van de Commissie ad hoc, (zie hoofdstuk IV “Bijlage”).

Een wettelijke regeling mag in geen geval afbreuk doen aan de bescherming van werknemers, ook niet van huisarbeiders en telewerkers.

De Hoge Raad is tenslotte van mening dat werkzaamheden die op basis van een risicoanalyse als gevaarlijk bestempeld worden, principieel verboden zouden moeten zijn in het kader van huisarbeid.

III. BESLISSING

Het advies aan de heer Minister van Werk bezorgen.

IV. BIJLAGE – Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 2

Een werknemersafgevaardigde stelt vast dat in artikel 2, 3° de notie *vrijwilligheid* niet opgenomen is; het feit dat de werknemer vrijwillig huisarbeid aanvaardt.

Een afgevaardigde van de afdeling Normen van de AD HUA antwoordt dat het om een arbeidsovereenkomst gaat en arbeidsovereenkomsten impliceren altijd een basis van vrijwilligheid.

In het tweede lid van artikel 3 gaat het om die functies en taken waarvoor uit welzijnsoogpunt de aanwezigheid en beschikbaarheid in de onderneming vereist zijn.

Artikel 3

Daarbij wordt volgens de afdeling Normen van de AD HUA gedacht aan preventieadviseurs; comitéleden en bij ontstentenis van comité ook de leden van de vakbondsafvaardiging, het gaat ook eventueel om leden van de hiërarchische lijn.

Dat dit tweede lid aanleiding geeft tot een discussie wijst er volgens sommigen op dat het toch niet erg duidelijk gesteld is.

De afgevaardigde van de afdeling Normen stelt dat dit waarschijnlijk best aan bod komt in de toelichting bij het koninklijk besluit.

Het gevaar van een toelichtende tekst bij een regelgevende tekst is dan weer wel dat interpretatieproblemen tussen beide teksten kunnen rijzen, maar het is duidelijk dat met een andere structuur de zin wellicht beter begripbaar is.

Artikel 4

Hier worden de opmerkingen over de praktische haalbaarheid die reeds aan de orde kwamen bij de algemene opmerkingen, herhaald.

Hier wordt aan toegevoegd dat een onderscheid moet gemaakt worden tussen huisarbeiders die met telecommunicatiemiddelen met het bedrijf verbonden zijn en diegenen die dat niet zijn.

De afgevaardigde van de afdeling Normen stelt in verband met dit artikel dat het de bedoeling was om dit artikel zo eenvoudig mogelijk te houden en om enkel te verwijzen naar de belangrijkste principes.

Als echter gevraagd zou worden om dit allemaal omstandig te stipuleren dan zou pas met recht en reden kunnen beweerd worden dat het geheel niet haalbaar is.

Artikel 5

In antwoord op een vraag wat er gebeurt wanneer een huisarbeider toegang tot zijn werkklokaal weigert antwoordt de afgevaardigde van de afdeling Normen dat in dat geval de werkgever niet anders kan dan besluiten dat huisarbeid niet mogelijk is.

Bij een dergelijke weigering kan de werkgever immers zijn verantwoordelijkheid op basis van de koninklijke besluiten niet op zich nemen.

Artikel 6

Hier wordt door sommigen herhaald dat gevaarlijk werk uit den boze is voor huisarbeid.

Gevraagd ook wat er gebeurt indien door de huisarbeider gebruikte producten of arbeidsmiddelen een ongeval veroorzaken van een gezinslid of een derde of schade veroorzaakt bij de burens.

Dat die vraag gesteld wordt is dan weer een argument om te stellen dat gevaarlijk werk niet toegelaten mag worden.

Artikel 7

Geen opmerkingen

Artikel 8

Geen opmerkingen

Artikel 9

Een werknemersafgevaardigde vraagt dat bepaald zou worden dat een afwijking van de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming enkel kan mits het voorafgaand akkoord van het Comité voor Preventie en Bescherming op het werk en dat de bepalingen aangeduid zouden worden waarop een afwijking mogelijk is.

Ook een andere werknemersafgevaardigde acht dit laatste nodig.

Een deskundige meent dat het maken van een lijst van deze bepalingen niet mogelijk is en een afgevaardigde van de afdeling Normen beaamt dit.

Artikel 10

Iemand merkt op dat dit artikel betreffende het sanitair wellicht niet nodig is als artikel 9 toegepast wordt.

Daarop wordt voorgesteld om artikel 10 te schrappen en in artikel 9 te schrijven: *de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming met name die betreffende sanitair.*

Opgemerkt wordt dat toepassing van artikel 10 ertoe zou kunnen leiden dat er geen sanitair is of een toilet in de tuin.

Een afgevaardigde van de afdeling Normen geeft toe dat artikel 10 misschien wel kan geschrapt worden maar dat het tegemoet komt aan de veelgestelde vraag betreffende gescheiden toiletten.

Artikel 11

De vraag rijst of “ten allen tijde” wel een goede uitdrukking is in dit artikel.

Gevraagd naar de achtergrond van dit artikel antwoordt een afgevaardigde van de afdeling Normen dat werknemers in het bedrijf altijd contact kunnen nemen met genoemde personen.

Door dit artikel wil men ervoor zorgen dat de huisarbeiders niet afgesloten zijn van de onderneming en meer bepaald de genoemde personen.

Volgens een afgevaardigde van de afdeling normen betekent dit artikel niet dat de werkgever een vaste telefoonlijn ter beschikking moet stellen; dit probleem kan ook opgelost worden door een bepaalde vergoeding voor het gebruik van een GSM.

Opgemerkt wordt dat in de Nederlandse versie moet staan *contact te nemen* omdat in de Franse tekst sprake is van *prendre contact*.

Artikel 12

-

Artikel 13

Verschillende aanwezigen vinden dit artikel onduidelijk.

Opgemerkt wordt dat dit artikel het verbod inhoudt voor de werkgever om de werkplaats van de huisarbeider als magazijn te gebruiken.

Bovendien, wordt gesteld, zijn op deze situatie ook andere bepalingen van de Codex en van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming van toepassing evenals in bepaalde gevallen de milieureglementering.

Artikel 14

Gevraagd wordt of het niet beter zou zijn om te bepalen dat met de aanwezige risico's rekening moet worden gehouden.

Daarom wordt voorgesteld in het artikel op te nemen: *waarvan de inhoud is bepaald na advies van de preventieadviseur.*

Artikel 15

Opgemerkt wordt dat een arbeidsongeval bij huisarbeid vergelijkbaar is met een wegwerkon-geval voor de aangifte door de werknemer.

Het is wel duidelijk dat het voor een ongeval in het huis van de huisarbeider niet onmiddellijk duidelijk is.

Indien de huisarbeider zijn rechten inzake een arbeidsongeval wil doen gelden is hij verplicht onmiddellijk zijn werkgever in kennis te stellen van het ongeval.

Iemand vraagt of het niet goed is om dit artikel aan te vullen: *elk ongeval tijdens de overeengekomen arbeidstijd waarvan hij meent (...) aan zijn werkgever zodat deze zijn verplichtingen kan nakomen betreffende het ongeval.*

Er wordt geopperd dat het in het tweede lid van het artikel gaat om twee verschillende zaken en het ter beschikkingstellen van de nodige communicatiemiddelen wordt overbodig geacht.